

POSILA DO NOVÝCH ZAČÁTKŮ

1. Čtení: Gn 12, 1-7 (ČEP)

Základ kázání: 1 Kr 3, 5-14 (B21)

Praha 1 - Kliment, 9. 10. 2022

Milí přátelé, sestry a bratři, co byste si přáli při vstupu do nové fáze svého života? Jaké máte vize, plány a cíle teď na podzim, který je v naší společnosti vždy takovým novým startem? Začal školní a nyní už i akademický rok. Po rozvolněném létě a okurkové sezóně se v září spustily i další procesy, politika, mnohé podnikání i další pracovní provoz. V obchodech už začínají Vánoce atd. Dokonce i život církve je řízen spíše světskými kalendáři než tím liturgickým. Pro mnohé je podzim časem vstupu do nových rolí, nových životních etap, časem nových začátků.

Vstupujete i vy do nějaké nové etapy? Nové role? Případně, pamatujete si na svou nejistotu, když jste začínali nově studovat, pracovat, když jste se stali partnery, rodiči nebo prarodiči? To chvění, které přichází s novou odpovědností při každém nástupu do zaměstnání, při povýšení, zápisu do školy, při tom, když člověk přichází do nového týmu nebo přímo do jeho vedení? Vědomí odpovědnosti za vlastní budoucnost či za druhé, za celek, za rodinu či pracovní skupinu, za církevní sbor či skautský oddíl. Vědomí očekávání a požadavků, které nová role vyvolává v nás i v druhých... Mě například čeká nová etapa zde u vás na sboru v roli vikáře. A tak je pro mě nadějí i posilou, že tuto lidskou rozehvělou zkušenost dobře znaly i obě postavy z našich dnešních čtení. Zvláště Šalomoun ji ve své modlitbě myslím dobře vystihl.

Je to přitom zvláštní osobnost. Šalomoun běžně vnímaný jako jednoznačně pozitivní král je v 1. knize Královské zobrazen velmi nejednoznačně – ambivalentně, což naznačuje už první verš přečteného textu: „*Šalomoun miloval Hospodina. Řídil se nařízením svého otce Davida, až na to, že obětoval a páčil kadidlo na posvátných návrších.*“ (1Kr 3,3 ČEP)

A tato dvojznačnost ho provází celý život. Šalomoun miloval Hospodina, **až na to, že** propadal pohanským kultům. Šalomoun postavil velkolepý chrám k uctívání jediného Boha Hospodina, **až na to, že** ho posléze zaneřádl modlami stovek svých žen. Šalomoun byl slavný a moudrý král prosperující země, **až na to, že** jeho poddaní se ho spíše báli, a že

celou společnost nakonec zanechal v takovém stavu, až se po jeho smrti království rozpadlo.

Jeden z významných teologů 20. století Paul Tillich trefně rozpoznal, že právě taková víceznačnost je základním projevem naší lidské nedokonalosti. Základním projevem toho, čemu křesťanským jazykem říkáme hřích. Každý z nás má nějaké „**až na to, že,**“ které nás zatěžuje při snaze žít odpovědně a zvládat těžké výzvy. Co myslíte, že by o nás napsali naši životopisci? Miloval přírodu a planetu, **až na to, že** se rád cpal masem. Milovala demokracii, **až na to, že** pohrdala lidmi s jiným politickým názorem. Miloval svou rodinu, **až na to, že** většinu času věnoval práci. Milovala svou církev, **až na to, že** neměla ráda lidi...

V textu, který jsme slyšeli, si Šalomoun jako čerstvý mladý král tuto svou nedokonalost zatím uvědomuje. Tváří v tvář zodpovědnosti za „*lid, tak početný, že nemůže být ani sečten*“ (1Kr 3, 8), tváří v tvář zatížení slávou svého úspěšného otce Davida, tváří v tvář očekáváním od jeho vlády neprosí na počátku své kariéry ani o větší moc, ani o bohatství, dlouhověkost či podmanění nepřátel (1Kr 3, 11). Šalomoun prosí o „*srdce vnímavé*“. Chce se naučit překonávat tu dvojznačnost všeho lidského konání. Dobře ví, že právě ona mu brání na cestě k dobré vládě a spravedlivému souzení, proto moudře prosí o moudrost, což pro něj znamená rozpoznání dobrého a zlého. Šalomoun také dobře ví, že jediný, kdo překonává lidskou dvojznačnost, jediný, kdo dává skutečnou moudrost a umí opravdu spravedlivě soudit, je Bůh sám. Ačkoli Šalomoun v předchozí kapitole poměrně tvrdě upevnil svou nově nabytou pozici a nekompromisně se zbavil konkurentů, tak i přesto Šalomoun ví, že z vlastních sil se dobrým králem nestane.

Ač má tedy Šalomoun hned od počátku i despotické sklony, zatím to není sebejistý a namyšlený panovník, který by se považoval za pána světa – za kabrňáka, který musí všechno urvat sám za sebe. Ví, že bez hlubiny života, bez dárce moudrosti, bez podstaty bytí nebo orientačního smyslu, který vidí v Hospodinu, stojí vlastně na vodě. Že bez otevřenosti tajemství a hledání smyslu nemá pevný základ pro jakékoli své snažení.

Zkusme si tuto Šalomounovu otevřenost vzít jako inspiraci do všech svých začátků, plánů, vizí a nových rolí. Protože převzít odpovědnost za budoucnost či své okolí – to chce velkou odvahu a vždy jde o velký tlak. Zvlášt'

v případech, kdy třeba navazujeme na někoho populárního a úspěšného – jako byl Šalomounův předchůdce král David. Je to velký tlak, protože často velmi dobře víme o svých slabinách a nedostacích. Víme, že jsme moc mladí anebo moc staří. Víme, že nám chybí vzdělání či zkušenosti. Víme, že jsme moc líní anebo se naopak přetěžujeme. Případně se nám tato vlastní dvojznačnost sama velmi dobře připomene v našich selháních. A v horších případech nám ji musí někdo postavit před oči, aby nás probral a zahanbil – jako to izraelským králům dělali proroci.

Nicméně uvědomit si tuto nedokonalost neznamena, že se musíme nově nabyté odpovědnosti vzdát. Nebo, že je snad možné od ní utéct. Pokud věříme, že svět má přesah a smysl v Tom, kterého nazýváme slovem Bůh, přijímáme s tím zároveň dvě věci: Jednak vědomí, že před odpovědností za svět a vlastní budoucnost není možné utéct. Ale zároveň také víru, že díky Božimu přijetí a provázení už nemusíme ani utíkat a ani se stavět do role toho, kdo ví všechno nejlíp. Máme se na koho obrátit. Máme se ke komu obrátit. Máme o koho se opřít. Proto může o několik stovek let později apoštol Pavel napsat ve svém listu do Říma: *„Mějte porozumění jeden pro druhého. Nesmýšlejte vysoko, ale věnujte se všedním službám. Nespolehejte na svou vlastní chytrost.“* (Ř 12, 16) Spoléhat se sám na sebe, věřit pouze sám v sebe – to je totiž velmi chatrný základ života. Pavel to mohl napsat, protože věřil, že ten, na kterého spoléhá, ten, kterého osobně poznal ve vzkříšeném Kristu, je skutečným dárce života a jediná nepomíjitelná jistota, díky které už není nutné se strachovat o svůj vlastní osud a sebezajištění. Jistota, díky které se dá nalézt porozumění pro druhého a alespoň částečně se naučit rozlišovat dobré i zlé a odvážně přijmout odpovědnost za sebe, za své blízké, za budoucnost a za celý svět.

Podobně se praotec Abraham z prvního čtení právě po setkání s živým Hospodinem odvážil mu důvěřovat a vyrazit do neznámé země. Šalomoun zhruba tisíc let po Abrahamovi a zhruba tisíc let před Kristem v tento pevný základ doufal také, a proto se s prosbou o moudrost obrátil k Hospodinu. A Hospodin tuto důvěru ocenil, Abrahamovi daroval zemi a rozsáhlé potomstvo, Šalomounovi moudrost, schopnost vládnout i soudit, a nakonec i bohatství a slávu. Jenomže, oba dva celým životem ukazovali, jak je lidská důvěra nestálá, nestabilní a víceznačná. A Šalomoun na svou důvěru v Hospodina dokonce zapomněl – začal spoléhat na sebe, těšil se ze své

vychytralosti, bohatství, harému, umělých bůžků a upevňování moci. Zapomněl na dárce své moudrosti i moci a nepřímo způsobil následný rozvrat svého království. Víra a otevřenost k Bohu v modlitbě je nenahraditelným a žádoucím východiskem na začátku jakékoli cesty. Není to však záruka, že od té chvíle už vždycky ve všem obstojíme. Ani takový dar, který obdržel Šalomoun, ani Abrahamovo povolání na cestu neměly být jednorázovým potvrzením jejich významu, od kterého by už si vystačili sami jako posvěcení a tím pádem bezchybní mužové. Vůbec ne. Bylo to naopak pozvání na cestu s Hospodinem. Pozvání do vztahu vzájemné důvěry. Pozvání stejně chybujících lidí jako jsme my.

Šalomounův příběh volá po tom, abychom si znovu a znovu, před každým velkým rozhodnutím a každou novou etapou života připustili, že na své úkoly nejsme sami. Abychom si připustili, že nemusíme sami nést jejich tíži a zároveň, abychom se ubránili bludu, že sami přijdeme na nejlepší řešení a nejlepší cesty. Při vstupu do každé nové role, či fáze života, při přebírání jakékoli nové odpovědnosti je dobré pozvat do svých nejistot jednak lidi kolem sebe (třeba společenství rodiny či sboru, případně skupinu přátel) a zejména pak v modlitbě Toho, kdo překonává všechny lidské víceznačnosti a nedokonalosti. Toho, který jediný nám může darovat rozumné, moudré a vnímavé srdce.

Jistě budeme i navzdory tomu nadále dělat chyby, i přesto budeme dál selhávat anebo znovu propadat přesvědčení, že se obejdeme bez jakékoli pomoci. Může se navzdory tomu stát, že vztah s tím skutečným jádrem života a dárce moudrosti nakonec i ztratíme, jako se to stalo Šalomounovi. Ale věřím, že pro Šalomouna i pro nás svítla naděje.

I pro Šalomouna – i pro nás – překonal všechna selhání i smrt Ježíš Kristus. A my máme oproti Šalomounovi jednu velkou výhodu – my žijeme v době „po Kristu.“ My již můžeme věřit, že to hlavní je vybojováno. A v tom je největší posila do všech nových výzev a úkolů, které každého z nás čekají.

Tak nám všem přejí Boží moudrost, umění nacházet své místo ve světě, schopnost rozlišovat dobré od zlého. K tomu všemu mějme i pevnou víru a naději, že ačkoli cestou mnohé zvoráme, tak žádné naše selhání nemůže zvrátit Boží lásku k nám. A právě ona jediná nás může vždy vrátit na dobrou cestu a umožní nám svá selhání napravit. Amen. (EZ 399)